

Besluit wijziging legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen (Dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel)

Registratienummer: 2017146864

Het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Rivierenland;

gelet op

- artikel 5.1 van de Waterwet
- artikelen 56 en 78, tweede lid van de Waterschapswet;
- artikel 3.2, vijfde en zesde lid van de Keur Waterschap Rivierenland 2014;
- artikelen 4.1, tweede lid en 6.2, derde lid, van de Waterverordening waterschap Rivierenland;
- het Waterbeheerprogramma 2016-2021, ter uitvoering van de Waterverordening waterschap Rivierenland;

BESLUIT:

Artikel 1. Dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel

Vast te stellen, de legger primaire waterkering voor het bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen, zoals weergegeven op de bijgevoegde legger van het aangegeven dijkpaaltraject:

Legger	Dijkpaaltraject	Lengte (m)
Nijmegen-Dreumel	Dijkpaal ND013.+060m – ND023.+070m	1.370

Artikel 2. Intrekken legger

In te trekken het gedeelte van de legger Dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel (vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 juni 2016, kenmerk 201606331/ND), van dijkpaal ND013.+060m tot en met ND023.+070m.

Artikel 3. Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de eerste dag na bekendmaking.

Artikel 4. Bijlagen

Bij dit besluit behoren de volgende bijlagen:

1. Legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen;
2. Toelichting op wijziging legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen;
3. Tekenuitgangspunten wijziging legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen.

Aldus besloten in de vergadering van het college van dijkgraaf en heemraden van Waterschap Rivierenland van 12 december 2017 te Tiel.

de secretaris-directeur,

de dijkgraaf,

ir. Z.C. Vonk

ir. R.W. Bleker

Bijlage 2:

Toelichting op wijziging legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen

1. Algemeen (wettelijke verplichting legger)

Waterschap Rivierenland is als beheerder van de primaire waterkering op grond van artikel 5.1 van de Waterwet en artikel 78 van de Waterschapswet, met inachtneming van het bepaalde in de Waterwet en de 'Waterverordening Waterschap Rivierenland' (vastgesteld door provinciale staten van Gelderland, Utrecht, Zuid-Holland en Noord-Brabant) verplicht een legger en een technisch beheerregister op te stellen.

Daarnaast kent het waterschap een zogeheten keur. Dit is een verordening op grond van artikel 78 van de Waterschapswet. De bedoeling van de keur is om de watergangen en waterkeringen te beschermen tegen schadelijke handelingen. De keur verwijst naar de legger. Daarom zijn zowel de keur als de legger belangrijk als het gaat om de verboden en geboden voor waterkeringen en watergangen. In de legger van een waterkering is aangegeven, waaraan deze waterkering moet voldoen naar ligging, vorm, afmeting en constructie en wie verantwoordelijk is voor het onderhoud. De (juridische) keurbegrenzings (waterstaatswerk en beschermingszones) zijn in de legger aangegeven, evenals de in deze toelichting te benoemen (onderhouds)verplichtingen.

Als iemand (bouw)werkzaamheden wil uitvoeren rond een waterkering, is op grond van de keur een watervergunning van het waterschap vereist. Voor het beoordelen van vergunningaanvragen heeft het waterschap beleidsregels vastgesteld. Voor sommige werkzaamheden zijn algemene regels beschikbaar. Als aan deze regels wordt voldaan dan is er geen vergunning nodig. De werkzaamheden moeten wel bij het waterschap worden gemeld.

2. Aanleiding wijzigen legger primaire waterkering Noordkanaalhaven in Nijmegen

Aanleiding om de legger van de primaire waterkering ter plaatse van het bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen te wijzigen is als volgt.

Het algemeen bestuur heeft in juni 2016 de leggers voor de primaire waterkeringen vastgesteld. Deze leggers zijn geactualiseerd vanwege de wettelijke verplichting om het zogenaamde profiel van vrije ruimte in de legger vast te leggen. Het profiel van vrije ruimte geeft de ruimtelijke reservering weer die nodig is om toekomstige dijkversterking mogelijk te maken. In de leggers zijn bovendien nieuwe inzichten over waterveiligheid verwerkt.

ENGIE Nederland NV (hierna te noemen: ENGIE) heeft bij de rechtbank Gelderland beroep ingesteld tegen de gewijzigde legger primaire waterkering voor het dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel. De Centrale Gelderland van ENGIE bevindt zich op het bedrijfsterrein aan de Noordkanaalhaven in Nijmegen. Dit terrein ligt grotendeels op het voorland langs de primaire waterkering langs de Waal.

Bij de vaststelling van de leggers heeft het waterschapsbestuur generiek over de volle lengte van alle primaire waterkeringen in het beheergebied buitendijks een beschermingszone of buitenbeschermingszone van 150 meter breed opgenomen in de leggers. Ter plaatse van het terrein van de Centrale Gelderland is buitendijks een beschermingszone van 150 meter breed opgenomen. ENGIE is het hier niet mee eens.

In het kader van de beroepszaak heeft ENGIE het bureau Fugro opdracht gegeven advies uit te brengen over de benodigde breedte van buitendijkse beschermingszone en deze ter plaatse te berekenen.

Aanpassing van de standaard breedte van de beschermingszone (van 150 meter) ter plaatse is mogelijk onder bepaalde randvoorwaarden. Deze randvoorwaarden zijn als volgt:

- Onderzocht moet zijn wat het effect is van toekomstige ontwikkelingen op de benodigde kwelweglengte, en daarmee antwoord op de vraag of de reservering terecht is. De reservering, zoals vastgelegd in de legger met de beschermingszones en het profiel van vrije ruimte, is juist bedoeld om te kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen zoals klimaatverandering. Op deze wijze wordt ruimte gereserveerd om de dijk te kunnen versterken in grond.
- Het advies moet een sluitende berekening bevatten op basis van de juiste uitgangspunten waaruit geconcludeerd kan worden dat er geen negatieve invloed is op de stabiliteit van de waterkering en
- Het advies moet bevatten een veiligheidsanalyse van de waterkering conform de nieuwe waterveiligheidssystematiek, gericht op het faalmechanisme piping. Deze veiligheidsanalyse moet inzichtelijk maken wat de benodigde kwelweglengte is in de huidige situatie en in de toekomst op basis van verwachte klimaatontwikkelingen.

Fugro heeft het rapport “Verkennde Pipinganalyse” (d.d. 02-11-2017, versie 4.0) uitgebracht. Met dit rapport heeft ENGIE voldoende aangetoond en onderbouwd dat ter plaatse van het bedrijfsterrein met een minder brede buitendijkse beschermingszone voor de legger primaire waterkering kan worden volstaan. Het rapport voldoet aan de gestelde randvoorwaarden.

ENGIE heeft op basis van berekeningen aangetoond dat er een benodigde kwelweglengte is van 123,8 meter. Met de veiligheidsmarge wordt uitgekomen op 130 meter. De benodigde buitendijkse beschermingszone is gelijk aan 130 meter, verminderd met de breedte van het waterstaatswerk. Afhankelijk van de locatie is een buitendijkse beschermingszone van 100 à 105 meter voldoende.

Naast de beschermingszone is buitendijks ook een buitenbeschermingszone in de legger opgenomen. De grens van de buitenbeschermingszone blijft op 150 meter uit de referentielijn liggen. Dit volgt uit de Tekenuitgangspunten primaire legger met profiel van vrije ruimte (april 2016).

Bij dit wijzigingsbesluit horen de leggerkaarten, deze toelichting en tekenuitgangspunten. In de tekenuitgangspunten is aangegeven op welke wijze de berekende breedte van de beschermingszone is verwerkt en wordt weergegeven in de legger.

3. Kaarten

Een deel van de legger Dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel (vastgesteld door het algemeen bestuur op 24 juni 2016, kenmerk 201606331/ND), namelijk van dijkpaal ND013.+060m tot en met ND023.+070m is aangepast.

De inhoudsopgave in de legger geeft u een overzicht van de kaarten en tekeningen die tot de legger van dit wijzigingsbesluit behoren. Op de overzichtskaart vindt u de ligging van het gehele dijkpaaltraject Nijmegen-Dreumel in het beheergebied en de verdeling van dit traject in elkaar overlappende situatiebladen. Op de gedetailleerdere overzichtsbladen vindt u de volledige afbeelding van de keurbegrenzings. Daarop volgen de nog gedetailleerdere situatiebladen, waarop naast de keurzonering ook de bijzondere constructies in en op de waterkering, bouwgrens, leggersvlakken, kadastrale grenzen en dwarsprofiellocaties op de Grootschalige Basis Kaart Nederland

(GBKN) zijn afgebeeld. Tenslotte zijn van de op de situatiebladen aangegeven dwarsprofiellocaties gecombineerde dwarsprofielen opgenomen en vindt u een lengteprofiel van het gehele traject.

Deze legger is gecombineerd met informatie uit het technisch beheerregister, wat onder andere inhoudt dat de daadwerkelijke maaiveldhoogte is weergegeven in combinatie met het legger- en PVVR profiel.

Naast deze toelichting bevat de legger:

- Een overzichtskaart met daarop het betreffende dijkpaaltraject en de kaartbladindeling;
- Overzichtsbladen schaal 1:5000, met daarop de grenzen en omvang van de buitenbeschermingszones;
- Situatiebladen schaal 1:1000, met daarop de waterkering met de belangrijkste elementen (zoals taludbekleding, bijzondere constructies, dijkpalen enz.), de keurgrenzen, bouwgrens, leggervlak, dwarsprofiellocaties, de van belang zijnde topografie en de kadastrale grenzen;
- Dwarsprofielen schaal 1:250, met daarop de contourlijn van de dijk, zowel als legger-, PVVR, en maaiveldprofiel en de legger- en PVVR-profielgeldigheid;
- Lengteprofiel schaal 1:2000/1:100 met informatie over de hoogteligging van de buitenkruin en de dijkpaallocaties.

De kaarten die veranderd zijn ten opzichte van de leggerkaarten uit 2016 zijn de overzichtsbladen schaal 1:5000 en de situatiebladen schaal 1:1000.

4. Procedure

Gelet op de Inspraakverordening van Waterschap Rivierenland is op de voorbereiding van de legger de uniforme openbare voorbereidingsprocedure (afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht) van toepassing. Inspraak is noodzakelijk omdat de legger een publiekrechtelijke functie heeft. Het veiligheidsbelang van de waterkering legt immers beperkingen op aan het gebruik van de waterkering en de omliggende gronden.

Deze aanpassing van de legger vindt plaats in het kader van de vaststellingsprocedure die het waterschapsbestuur begin 2016 heeft gestart.

Het gaat in deze om de wijziging van de leggers primaire waterkering (profiel van vrije ruimte en bouwgrens). De ontwerpenbesluiten en bijlagen hebben van dinsdag 26 januari 2016 tot en met maandag 7 maart 2016 gedurende 6 weken ter inzage gelegen op het kantoor van het Waterschap Rivierenland te Tiel. De ontwerpdocumenten waren ook digitaal te raadplegen via de website van Waterschap Rivierenland (www.waterschaprivierenland.nl).

Gedurende deze periode konden inwoners en belanghebbenden hun zienswijzen op de ontwerpbesluiten naar voren brengen. ENGIE heeft een zienswijze ingediend tegen de ontwerpdocumenten.

Het algemeen bestuur heeft de gewijzigde leggers primaire keringen in juni 2016 vastgesteld. In augustus 2016 heeft ENGIE vervolgens beroep ingesteld bij de rechtbank Gelderland.

5. Uitleg over de legger en de begrippen

Legger

De legger is een legger als bedoeld in artikel 5.1 van de Waterwet en in artikel 78, tweede lid, van de Waterschapswet (zie artikel 1.1 Keur Waterschap Rivierenland 2014). De legger van een waterkering (dijk, kade) bestaat uit een set (situatie)kaarten en (legger)dwarsprofielen van de waterkering en zijn directe omgeving en deze toelichting. Van de tekeningen valt af te lezen, waaraan de waterkering moet voldoen als het gaat over de ligging, vorm, afmeting, en constructie. Het waterschap legt zo de gegevens vast om te kunnen controleren of de waterkeringen sterk genoeg zijn. Uit de toelichting blijkt verder wie verplicht is de waterkering te onderhouden.

Beschermingszones

Artikel 1.1 Keur Waterschap Rivierenland 2014 bepaalt het volgende over:

- *beschermingszone*: een waterstaatswerk grenzende zone die als zodanig in de legger is aangegeven, waarin ter bescherming van dat werk voorschriften en beperkingen kunnen gelden.
- *waterstaatswerk*: een oppervlaktewaterlichaam, bergingsgebied, waterkering of ondersteunend kunstwerk.
- *waterkering*: kunstmatige hoogte, natuurlijke hoogte of gedeelte daarvan, of hoge gronden met ondersteunende kunstwerken, die een waterkerende of mede een waterkerende functie hebben.

Direct naast de waterkering liggen aan weerszijden de beschermingszones. Zij maken geen onderdeel uit van het waterstaatswerk zelf. Op de tekeningen staat aangegeven waar de beschermingszones van de waterkering liggen. Het is voor allerlei werken en werkzaamheden verboden om zonder vergunning van het bestuur gebruik te maken van deze zones. Voor enkele veelvoorkomende werkzaamheden kan onder voorwaarden worden volstaan met een melding in het kader van de algemene regels.

Profiel van vrije ruimte

Het 'profiel van vrije ruimte' (PVVR) staat weergegeven op de legger. Dit profiel is bedoeld om ruimte te reserveren voor een eventueel toekomstige dijkverbetering. Het waterschap wil met behulp van de keur- en de beleidsregels de ruimte zowel binnen als buiten dit profiel zoveel mogelijk vrij houden om deze uitbreidbaarheid te waarborgen. Het PVVR dient dan ook als toetsingskader voor het waterschap bij het beoordelen van aanvragen om een watervergunning.

Bouwgrens

De bouwgrens is een grens die als zodanig op de legger is aangegeven en die een gebied afbakt waarbinnen ter bescherming van een waterstaatswerk een bouwverbod geldt (artikel 1.1 Keur Waterschap Rivierenland 2014). De bouwgrens is alleen ingetekend aan de binnenzijde van de waterkering op pipinggevoelige locaties.

De in de legger opgenomen bouwgrens heeft als doel de polderzijde van de waterkering tot een bepaalde afstand vrij te houden van nieuwe bebouwing en verdere bebouwing te beperken. Dit houdt ook in dat de bouwgrens voor gebieden die al bebouwd zijn, anders is dan die voor onbebouwde gebieden. De bouwgrens dient dan ook als toetsingskader voor het waterschap bij het beoordelen van aanvragen om een watervergunning.

Leggervlak

Een leggervlak is een vlak (een gebied c.q. perceel) aangegeven op de leggerkaart waarbinnen op basis van het bestemmingsplan bebouwing mogelijk is en die geheel of gedeeltelijk tussen de bouwgrens en de waterkering ligt. Het leggervlak heeft als doel bestaande bouwrechten, zoals

verwoordt in het op de peildatum geldende bestemmingsplan, in de legger inzichtelijk te maken. De legervlakken worden gebruikt als toetsingskader voor het waterschap bij het beoordelen van aanvragen om een watervergunning. Onder voorwaarden kan binnen het legervlak tussen de bouwgrens en de binnenkruin van de waterkering gebouwd worden met een watervergunning, aan de polderzijde achter de bouwgrens gelden minder strenge voorwaarden.

Onderhoudsverplichtingen

Het waterschap is als beheerder niet als enige verantwoordelijk voor het onderhoud van de waterkering. Deze legger wijst namelijk, overeenkomstig artikel 78, tweede lid van de Waterschapswet, de eigenaar aan als degene die het **gewone onderhoud** van de waterkering uitvoert. Wat het gewone onderhoud inhoudt, is in de Keur Waterschap Rivierenland 2014 in algemene zin beschreven en ligt gedetailleerder vast in het onderhoudsbeleid van het waterschap. Het waterschap houdt als beheerder van de waterkering toezicht op het gewone onderhoud¹.

Artikel 2.2 Keur Waterschap Rivierenland 2014 bepaalt het volgende over gewoon onderhoud aan waterkeringen:
De onderhoudsplichtigen zorgen voor een goede toestand van de waterkeringen door het bestrijden van schadelijk wild, het herstellen van beschadigingen, het verwijderen van drijfvuil en het in stand houden van begroeiingen en materialen, dienstig aan de waterkering. Onderhoudsplichtigen moeten begroeiingen die schadelijk zijn voor de instandhouding van de waterkering verwijderen.

Het **buitengewoon onderhoud** zoals dat in de keur is beschreven en wat het in stand houden van het (legger)profiel van de waterkering inhoudt, wordt verricht door het waterschap, tenzij bij of krachtens een wet, reglement of verordening anders is bepaald. Maar ook in dat geval behoudt het waterschap als beheerder altijd haar zeggenschap.

Artikel 2.3 Keur Waterschap Rivierenland 2014 bepaalt het volgende over buitengewoon onderhoud aan waterkeringen:
1. De onderhoudsplichtigen van waterkeringen zijn verplicht tot instandhouding overeenkomstig het in de legger bepaalde omtrent ligging, vorm, afmeting en constructie.
2. Buitengewoon onderhoud mag niet worden uitgevoerd in de periode van 15 oktober tot 1 april.

De **onderhoudsplicht van objecten** met alle bijbehorende voorzieningen² die zich op, in of nabij het dijklichaam (en zich veelal op het eigendom van het waterschap) bevinden en die met een vergunning van het waterschap als beheerder zijn toegestaan of worden geacht te zijn toegestaan, berust bij de gebruiker of beheerder van deze objecten, tenzij in de vergunning anders is vermeld.

Enkele voorbeelden:

- de onderhoudsplicht van wegen en paden op of nabij de waterkering met de bijbehorende op- en afritten, verhardingen, fundaties, bermen, bebording, etc. ligt bij de wegbeheerder (meestal de gemeente of een andere overheid);
- de onderhoudsplicht van voorzieningen zoals afritten, trappen en paden naar particuliere percelen of naar andere objecten ligt bij de eigenaren van die percelen of objecten;
- de onderhoudsplicht van nutsvoorzieningen ligt bij het betreffende nutsbedrijf;
- de onderhoudsplicht van (bouw)werken ligt bij de vergunninghouder, tenzij in de vergunning anders is vermeld.

¹ Wanneer het waterschap eigenaar is, verricht zij ook het gewoon onderhoud.

² Bedoeld zijn ook de werken of bouwwerken genoemd in de keur.

Bijlage 3:

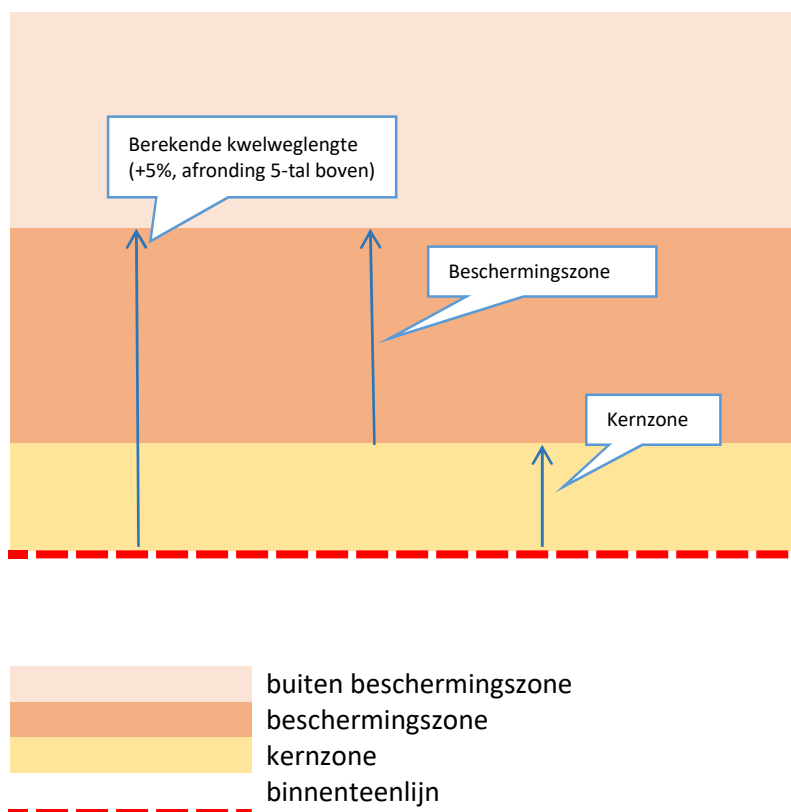
Tekenuitgangspunten wijziging legger primaire waterkering bedrijfsterrein Noordkanaalhaven in Nijmegen

Dit is een aanvulling op de “Tekenuitgangspunten legger primair met profiel van vrije ruimte”, d.d. 06-04-2016, hoofdstuk 6 Keurzoneringen.

Beschermingszone buitendijks, ter plaatse berekend

6.13 In afwijking van onderdelen 6.7 en 6.8 wordt de breedte van beschermingszone als volgt bepaald: de maximale berekende kwelweglengte, waarbij 5% van de berekende kwelweglengte wordt opgeteld en een afronding plaatsvindt naar boven op 5-tallen. Deze lengte geldt ten opzichte van de binnenteenlijn van de waterkering.

6.14 De binnenteenlijn van de waterkering is het referentiepunt. De berekende maximale kwelweglengte wordt ten opzichte van deze lijn uitgezet. Om voldoende rekening te houden met onzekerheden wordt bij deze kwelweglengte 5% opgeteld, en wordt vervolgens afgerond naar boven op een 5-tal. De beschermingszone is de kwelweglengte minus de breedte van het waterstaatswerk (kernzone). Dit is schematisch weergegeven in onderstaand figuur.

6.15 De kwelweglengte wordt op vijf locaties berekend (uitvoerlocaties met hydraulische randvoorwaarden). Dit kan uiteraard leiden tot verschillende uitkomsten per locatie. Het verbinden van deze punten tot een lijn levert dan mogelijk een piekerig verloop van de beschermingszone op. De beschermingszone heeft een eenduidige afstand tot de dijk. Om dit te bewerkstelligen wordt uitgegaan van de grootste lengte zoals berekend conform het bepaalde in 6.14.

6.16 De beschermingszone wordt niet groter dan is vastgesteld in de legger primaire waterkering (2016).